

Вінцевич О.Ю.,
студент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Розум І. О., асистент

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА СУДОВОГО РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Вивчення сутності судового рішення і складність самої проблеми призвело до того, що на даний момент у адміністративному судочинстві питання про сутність судового рішення трактується неоднозначно. Правильне розуміння юридичної природи судового рішення має важливе як теоретичне так і практичне значення, в зв'язку з тим, що винесення справедливого рішення в адміністративній справі можливо лише тоді, коли адміністративний суд буде мати чітке уявлення про сутність акту, який він ухвалює.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ [1]. Юридичні конфлікти, які підлягають розв'язанню за процедурами КАСУ, виникають з відносин, визначених законодавцем як публічно-правові. Тривалі дискусії з цього приводу дозволили дійти висновку про те, що характерною рисою відносин, які складають предмет публічно-правового регулювання, є те, що одним з учасників таких відносин виступають держава, її представник або носій владних повноважень, які діють з метою задоволення публічних інтересів [2]. Науковці трактують сутність судового рішення по-різному: одні вважають, що сутність судового рішення полягає в тому, що воно є актом правосуддя, який захищає права сторін, правопорядок у державі шляхом вирішення правових спорів між сторонами по суті, а інші кажуть, що судові рішення є найважливішим актом правосуддя у якому суд, керуючись законом, від імені держави і на підставі

встановлених у судовому засіданні фактів, вирішує справу по суті, дає відповідь на вимогу позивача та заперечення відповідача, вирішує питання про охорону та захист інтересів громадян і юридичних осіб [3].

Проаналізувавши думки вчених, слід зазначити, що судові рішення підтверджує наявність або відсутність між сторонами правовідносин, воно є актом застосування норм матеріального та процесуального права, але визначені риси підкреслюють лише окремі властивості судового рішення, які не дають повного уявлення про його сутність. Сутність судового рішення також не може бути зрозуміла поза зв'язком зі змістом, формою та завданням судової діяльності. У кожній адміністративній справі завдання правосуддя конкретизується залежно від певної справи й у рішенні – найважливішому акті правосуддя, яким вирішується спір по суті. В судовому рішенні одержують захист права й інтереси сторін та інших осіб, чий спір вирішувався судом. При вирішенні справи по суті суд може задовольнити адміністративний позов повністю або частково чи відмовити в його задоволенні повністю або частково. У разі задоволення адміністративного позову суд може прийняти судові рішення – постанову про: 1) визнання протиправними рішення суб'єкта владних повноважень чи окремих його положень, про поворот виконання цього рішення чи окремих його положень із зазначенням способу його здійснення; 2) зобов'язання відповідача вчинити певні дії; 3) зобов'язання відповідача утриматися від вчинення певних дій; 4) стягнення з відповідача коштів; 5) тимчасову заборону (зупинення) окремих видів або всієї діяльності об'єднання громадян; 6) примусовий розпуск (ліквідацію) об'єднання громадян; 7) примусове видворення іноземця чи особи без громадянства за межі України; 8) визнання наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень.

Судове рішення – акт здійснення державної влади, що ухвалюється від імені держави. Суд при відправленні правосуддя здійснює в специфічних формах державну владу. Варто зазначити, що судові рішення є правозастосовним актом. При цьому судові рішення має певні ознаки: 1) ухвалюється лише судом; 2) має індивідуальний характер та конкретних адресатів; 3) є юридичним фактом, який спрямований на виникнення, зміну, припинення правовідносин. Вищезазначені ознаки перебувають у прямому зв'язку з нормою права, яку суд застосував судовим рішенням.

Певною мірою рішення суду має властивості, подібні з властивостями норм права. Судові рішення виражає волю держави, як і норм права,

воно є юридично обов'язковим і складає частину механізму правового регулювання. Якщо припустити, що суд своїм рішенням створює нові, конкретні правила поведінки, то виходить, що рішення суду за своєю силою та змістом, подібне до норм права, оскільки рішенням, як і нормою права, встановлюються правила поведінки. Проте, судові рішення діє тільки на підставі юридичних норм. Державно-владне розпорядження, що міститься в рішенні, має індивідуальний характер. Воно не створює особливих правил, придатних для інших випадків. Реалізація правових норм судом являє собою застосування однакового масштабу до різних людей.

Отже, сутність юридичної природи судових рішень полягає в тому, що вони є найважливішими актами правосуддя, які вирішують адміністративну справу по суті, а також не можуть встановлювати нові правила поведінки, які замінюють чи доповнюють норми права.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV [Електронний ресурс] офіційна інтернет-сторінка Верховної Ради України (ВР, ВРУ). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

2. Битяк Ю.П. Адміністративне право України: підруч / Битяк Ю.П. Богуцький В.В. Гарашук В.М. – Х.: Право, 2010. – 624 с.

3. Авдюков М.Г. Судебное решение. – М.: Госюриздат, 1959. – 192 с.

УДК 35.075(043.2)

Гораш І.С.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С.Т., к.ю.н., професор

ЩОДО КРИТЕРІЇВ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Для дослідження критеріїв визначення поняття державної служби слід проаналізувати деякий понятійно-категоріальний апарат даної сфери. Зокрема більш детального розгляду та уточнення потребують такі поняття як: державна служба та державний службовець.

Згідно статті 1 п.1 Закону України "Про державну службу" від 17. 11. 2011 року, державна служба – це професійна діяльність державних службовців з підготовки пропозицій щодо формування державної політики, забезпечення її реалізації та надання адміністративних послуг [1, с.3]. Державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в державному органі, органі влади Автономної Республіки Крим або їх апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державно бюджету, крім випадків, визначених законом, та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з реалізацією завдань та виконанням функцій державного органу або органу влади Автономної Республіки Крим щодо:

- 1) підготовки пропозицій стосовно формування державної політики у відповідній сфері;
- 2) розроблення, експертизи та/або редагування проектів нормативно-правових актів;
- 3) надання адміністративних послуг;
- 4) здійснення державного нагляду (контролю);
- 5) управління державним майном або майном, що належить Автономній Республіці Крим, державними корпоративними правами;
- 6) управління персоналом державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим або їх апарату;
- 7) реалізації інших повноважень відповідного органу [1, с.7].

Аналіз наукової літератури дає змогу розглянути поняття "державна служба" з різних аспектів:

По-перше, з соціально-професійного аспекту – державна служба виступає як здійснення за дорученням держави суспільно корисної діяльності особами, які займають посади в органах державної влади та місцевого самоврядування на постійній основі. Об'єктивна природа державної служби як соціального інституту зумовлена зміною призначення нової держави громадського типу, в якій державна служба – це вже не апарат класового насильства, а суттєвий чинник консолідації суспільства.

По-друге, політичний аспект, відповідно до якого державна служба це діяльність з реалізації державної політики, пов'язана з досягненням вироблених усіма політичними силами державно-політичних цілей і завдань у суспільстві й державі.

По-третє, правовий – нормативно-правове врегулювання державно-службових відносин, у процесі реалізації яких досягається та/або забез-